VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Regionaal Risicoprofiel 2022-2025

Veiligheidsregio Fryslân

Copyright© Veiligheidsregio Fryslân
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevens-bestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Samenvatting 3
1. Inleiding 6
Doel 6
Wat is het risicoprofiel? 6
Werkwijze 7
Proces herziening en vaststelling 7
Inventarisatie 7
Risicobeeld 8
Risicoanalyse 8
Capaciteitenanalyse 9

2. Typering Veiligheidsregio Fryslân 10
Veiligheidsregio Fryslân 10
Klimaatverandering 10
Cyber en connectiviteit 11
Polarisatie van de samenleving 13

3. Risicobeeld van Fryslân 14
Natuurlijke omgeving 14
Gebouwde omgeving 14
Technologische omgeving 14
Vitale infrastructuur 14
Verkeer en vervoer 14
Gezondheid 15
Sociaal-maatschappelijk 15
Risicodiagram 18

4. Afsluiting 19
Bijlagen 20

Samenvatting

Het regionaal risicoprofiel van Veiligheidsregio Fryslân biedt inzicht in de aanwezige risico's binnen het werkgebied van de veiligheidsregio. Op basis van dit risicoprofiel kan het bestuur strategische beleidskeuzes maken over het te voeren beleid om deze risico's (verder) te voorkomen of het beperken van de effecten van mogelijke incidenten. Daarnaast biedt het risicoprofiel ook een solide basis voor de risicocommunicatie door de veiligheidsregio of gemeente naar haar burgers. Het regionaal risicoprofiel wordt elke vier jaar herzien.

Voor de komende periode van 2022 - 2025 is de vormgeving van het product aangepast ten opzichte van de voorgaande risicoprofielen. In dit rapport is een compacte maar zo compleet mogelijk beeld gegeven van de aanwezige risico's binnen Veiligheidsregio Fryslân, om de leesbaarheid van het product te bevorderen. De volledige risico-inventarisatie, risicoanalyse, capaciteitenanalyse en gemeente gebiedsbeelden zijn opgenomen in de bijlagen behorende bij dit rapport.

Inventarisatie
Bij het inventariseren van de risico's wordt de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel gehanteerd. Bij deze inventarisatie wordt er gekeken naar de vragen:

- Wat kan ons overkomen? Welke soorten branden, rampen en crises kunnen zich in de regio en omliggende gebieden voordoen?
- Welke risicovolle situaties zijn er in de regio en omliggende gebieden aanwezig?
- Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen zich daarin voordoen?

Het gaat hierbij alleen om een overzicht van risicovolle situaties met de daarbij behorende kwetsbaarheden die kunnen leiden tot een ramp, crisis of groot incident. In de risicoanalyse wordt aan de hand van de inventarisatie een analyse gemaakt van de omvang van de risico's. Dit gebeurt door, per scenario, inzichtelijk te maken wat de impact en de waarschijnlijkheid van een scenario is op basis van zes vitale belangen, behorende bij de landelijke methodiek. Daarnaast wordt er een capaciteiteninventarisatie gemaakt op de manier van voorkomen en bestrijden per scenario.
Bij deze risicoanalyse wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de kennis en kunde van onze partners. Hieruit volgt een risicodiagram waarin alle relevante scenario's zijn weggezet op impact versus waarschijnlijkheid.

Toekomstige ontwikkelingen
Naast inventariseren en analyseren van de aanwezige risico's binnen de regio, wordt er ook gekeken naar toekomstige ontwikkelingen. Deze kunnen nu of in de toekomst van invloed zijn op de mate van impact en waarschijnlijkheid van één van de risico's. Uit de expertsessies met partners en de consultaties bij o.a. de Friese gemeenten zijn er drie onderliggende ontwikkelingen die mogelijk nu en in de toekomst van invloed kunnen zijn op het risicobeeld:

- Cyber en connectiviteit
- Klimaatverandering
- Polarisatie van de samenleving

Deze zijn meegenomen in deze actualisatie van het regionaal risicoprofiel.

Scenario's
De volledige inventarisatie en analyse hebben geleid tot dertig scenario's die zijn weergegeven in het risicodiagram in hoofdstuk 3 van dit document. Ten opzichte van het vorige risicoprofiel hebben er een aantal veranderingen plaatsgevonden. De nieuw toegevoegde scenario's zijn:

- Vervuiling Waddenzee
- Incident vliegtuig
- Incident wegverkeer
- Rellen

Enkele scenario's zijn wat betreft de waarschijnlijkheid hoger ingeschaald, dit zijn de volgende scenario's:

- Aanslag
- Uitval spraak- en datacommunicatie
- Brand in kwetsbare objecten

Voor alle drie scenario's geldt dat deze van 'mogelijk' naar 'waarschijnlijk zijn gegaan in het risicodiagram. *Voor het **Risicodiagram** kijk op de volgende pagina of op pagina 18.*

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

REGIONAAL RISICOPROFIEL 2022-2025

Regionale risicokenmerken

- Waterrijk gebied
- Toeristenseizoen
- Veel evenementen
- Uitgestrekt gebied
- Waddeneilanden

Input vanuit 5 expertsessies (35 organisaties en meer dan 80 experts)

Ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn

- Cyber en connectiviteit
- Klimaat-verandering
- Polarisatie van de samenleving

3 risico's met een hogere waarschijnlijkheid

- Uitval spraak- en datacommunicatie (Cyber en connectiviteit)
- Brand in kwetsbare objecten
- Aanslag

4 nieuwe risico's

- Incident wegverkeer
- Vervuiling Waddenzee *(voorheen: olieramp Waddenzee)*
- Incident vliegtuig *(voorheen: incident vliegshow)*
- Rellen *(voorheen: gewelddadigheden voetbal)*

Risicodiagram

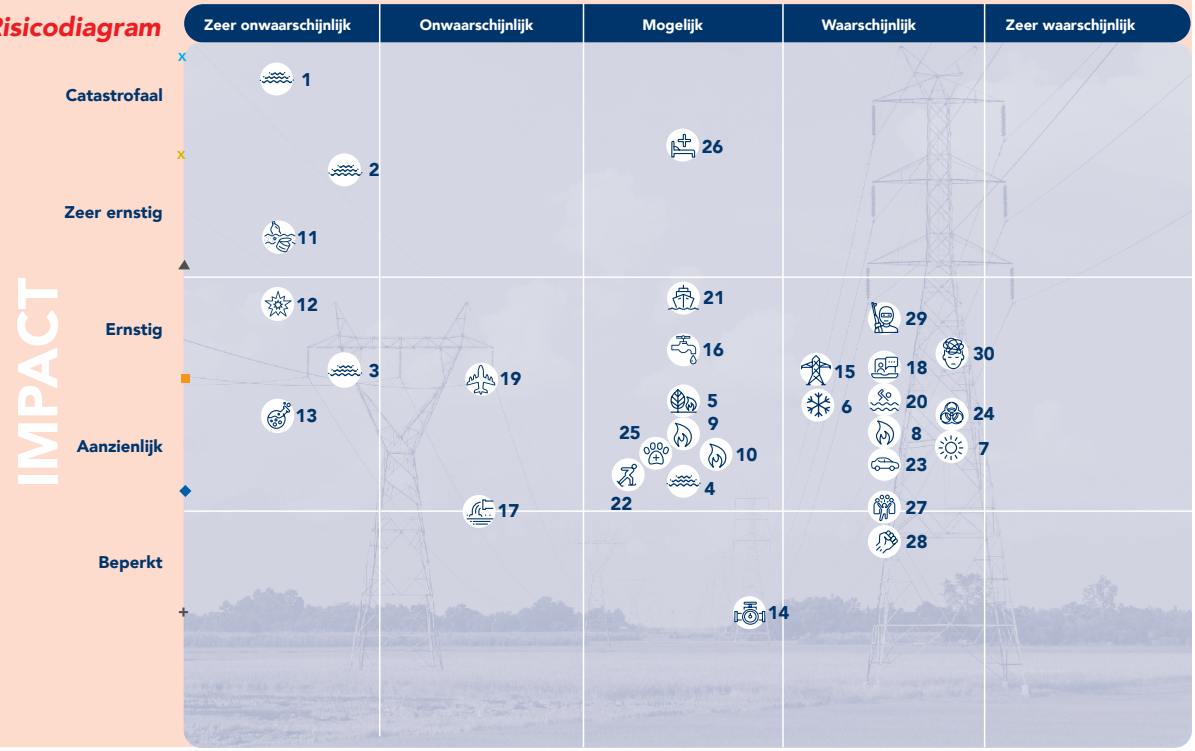

Vervolg

Het definitieve risicoprofiel vormt input voor het beleidsplan veiligheid 2023 - 2026.
Definitieve vaststelling: Bestuurscommissie veiligheid december 2022.

1. Inleiding

Doel

Het doel van een regionaal risicoprofiel is om inzicht te bieden in de aanwezige risico's binnen het grondgebied van een veiligheidsregio. Het inzicht kan het bestuur strategische beleidskeuzes maken over het te voeren beleid op deze risico's (verder) te voorkomen of het beperken van de uitwerkingen van mogelijke incidenten. Daarnaast biedt het risicoprofiel ook een solide basis voor de risicocommunicatie door een veiligheidsregio of gemeente naar haar burgers.

Wat is het risicoprofiel?

Het risicoprofiel is de inventarisatie en analyse van (alle) aanwezige risico's binnen een veiligheidsregio. Hierbij zijn ook de risico's van de naastgelegen veiligheidsregio's meegenomen. Voor Fryslân is dit bijvoorbeeld een overstroming vanuit zee, die zich niet alleen in Fryslân zelf kan voordoen maar zich ook in de provincie Groningen kan voordoen.

De inventarisatie van de risico's omvat een overzicht van de aanwezige risicovolle situaties en de daarbij horende soorten incidenten die zich voor kunnen doen op het grondgebied van de veiligheidsregio. Bijvoorbeeld het gebruik van gevaarlijke stoffen binnen Fryslân kan leiden tot een grote explosie of lekkage van gevaarlijke stoffen met daarbij horende risico's voor de omgeving.

De analyse vergelijkt, beoordeelt en interpreteert de verschillende soorten risico's en zet deze af op een zogenaamd risicodiagram. Hierdoor worden alle verschillende risico's - uiteenlopend van een overstroming tot een natuurbrand of aanslag - vergelijkbaar in één beeld weergegeven. Met dit beeld kunnen strategische beleidskeuzes gemaakt worden over de ambities en te ondernemen acties door de veiligheidsregio en haar partners.

Het risicoprofiel biedt input voor diverse beleidsstukken waaronder het Beleidsplan Veiligheid. Daarnaast worden de diverse incidentbestrijdingsplannen gebaseerd op de aanwezige risico's binnen Veiligheidsregio Fryslân, waarvoor het regionaal risicoprofiel als basis wordt gebruikt.

Werkwijze

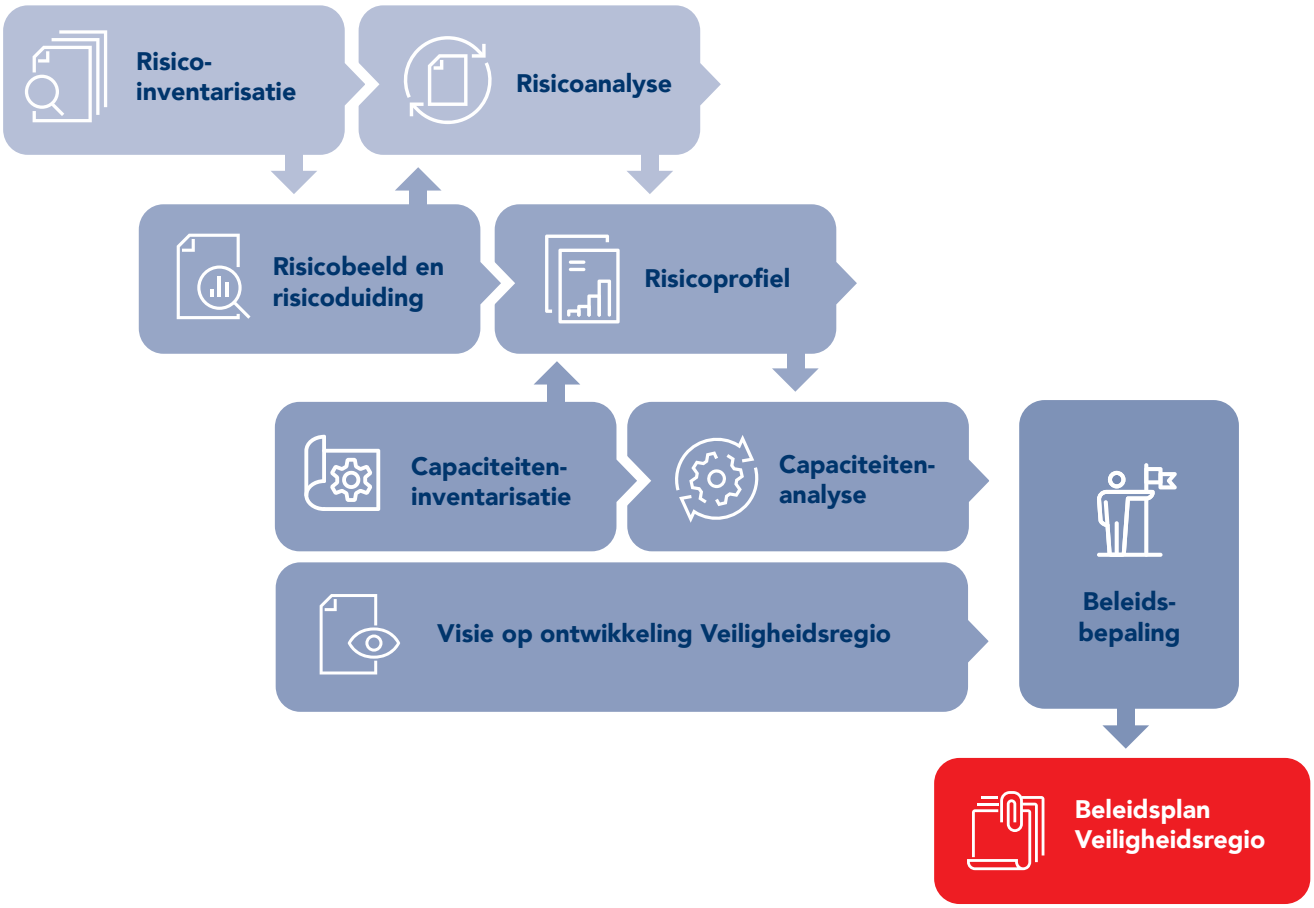

Bovenstaand stroomschema is een visuele weergave van de werkwijze die wordt doorlopen. De zes stappen tot en met de capaciteitenanalyse zijn meegenomen in het regionaal risicoprofiel. De overige stappen vallen buiten het opstellen van het regionaal risicoprofiel.

Proces herziening en vaststelling

Een veiligheidsregio is verplicht om elke vier jaar het regionaal risicoprofiel te herzien en opnieuw vast te stellen. Dit gebeurt door middel van het aangaan van een breed traject. Bij de herziening worden meerdere partners betrokken, zowel overheden als niet-overheden. Ondanks de geldende maatregelen omtrent het coronavirus is het gelukt om alle partners te betrekken in het proces. Dit is gedaan met 'hybride' expertsessies, waarbij er deels mensen fysiek aansloten, maar ook een groot gedeelte online. Daarnaast is er middels een schriftelijke consultatieronde input opgehaald. Het samenwerken aan het regionaal risicoprofiel maakt dat het een breed gedragen product is en dat iedereen hiermee uit de voeten kan.

Inventarisatie

Per veiligheidsthema wordt op basis van een uitgebreide inventarisatie het risicobeeld weergegeven. De inventarisatie heeft plaatsgevonden aan de hand van de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel. Het gaat in dit hoofdstuk om de vraag:

- Wat kan ons overkomen? Welke soorten branden, rampen en crises kunnen zich in de regio en omliggende gebieden voordoen?
- Welke risicovolle situaties zijn er in de regio en omliggende gebieden aanwezig?
- Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen zich daarin voordoen?

Het gaat hierbij alleen om een overzicht van risicovolle situaties met de daarbij behorende kwetsbaarheden die kunnen leiden tot een ramp, crisis of groot incident. Overige brandrisico's, zoals ook is geadviseerd vanuit het landelijke project, vallen buiten het regionaal risicoprofiel. Deze risico's zijn in een ander traject in beeld gebracht (Incidentrisicoprofiel Fryslân) en worden ook binnen dat kader verder doorontwikkeld.

Risicobeeld

Het risicobeeld is een overzicht van de risico's op rampen en crisis waar de Friese gemeenten mee te maken kunnen krijgen. Dit overzicht is voor elke gemeente opgebouwd uit een beschrijving per thema en een visuele weergave per thema.

Voor de inventarisatie die ten grondslag ligt aan dit overzichtsdocument is o.a. gebruik gemaakt van de professionele risicokaart, databases van het CBS, Politieregistraties, prognoses KNMI en van bestaande (ramp)bestrijdingsplannen en incidentbestrijdingsplannen. Daarnaast is er actief input opgehaald bij partners in de vorm van expertsessies en consultatierondes.

Risicoanalyse

In de risicoanalyse wordt aan de hand van de inventarisatie een analyse gemaakt van de omvang van de risico's. Dit gebeurt door, per scenario, inzichtelijk te maken wat de impact en de waarschijnlijkheid van een scenario is. Om dit te kunnen bepalen wordt aan de hand van de landelijke handreiking een analyse gemaakt over een zestal vitale belangen en bijbehorende impactcriteria.

Impact

Vitale belangen	Impactcriteria
Territoriale veiligheid	Aantasting van de integriteit van het grondgebied
Fysieke veiligheid	• Doden • Ernstig gewonden en chronisch zieken • Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)
Economische veiligheid	Kosten
Ecologische veiligheid	Langdurige aantasting van natuur en milieu (flora en fauna)
Sociale politieke stabiliteit	• Verstoring van het dagelijks leven • Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur • Sociaal psychologische impact
Veiligheid cultureel erfgoed	Aantasting cultureel erfgoed

Om de bovenstaande criteria meetbaar te maken, wordt elk criterium (per scenario) ingeschaald in vijf klassen: A-B-C-D-E. Hierbij geldt de volgende doorvertaling van deze klassen:

- A: Beperkt gevolg
- B: Aanzienlijk gevolg
- C: Ernstig gevolg
- D: Zeer ernstig gevolg
- E: Catastrofaal gevolg

Waarschijnlijkheid

Om een zo gedegen mogelijke afweging te maken worden de volgende bronnen gebruikt per scenario om de waarschijnlijkheid te kunnen bepalen:

- Casuïstiek
- Statistiek
- Faalgegevens
- Strategieën en actoranalyses
- Expertjudgement

Vooral statistiek, casuïstiek en expertjudgement zijn voor de totstandkoming van de scenario's gebruikt. Hieronder zijn de waarschijnlijkheidsklassen in een kort overzicht weergegeven:

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	**< 0.05**	Zeer onwaarschijnlijk
B	**0.05 - 0.5**	Onwaarschijnlijk
C	**0.5 - 5**	Mogelijk
D	**5 - 50**	Waarschijnlijk
E	**50 - 100**	Zeer waarschijnlijk

Een uitgebreide uitwerking van de systematiek en de scenario's is terug te vinden in de risicoanalyse.

Capaciteitenanalyse

In de capaciteitenanalyse wordt per scenario een beeld geschetst waaruit blijkt of de capaciteit voldoende is of niet en wat daar eventueel aan moet worden gedaan om deze op het minimale niveau te krijgen. Bij het bepalen van de capaciteiten wordt ingezoomd op welke repressieve capaciteit voorhanden is en wat er aan 'de voorkant' aan kan worden gedaan. Bij dit laatste moet gedacht worden aan voorbereiding op en voorkoming van incidenten. In de conclusie wordt tot slot een overzicht gegeven van alle capaciteiten.

2. Typering Veiligheidsregio Fryslân

Veiligheidsregio Fryslân

De bestuurlijke grenzen van Veiligheidsregio Fryslân vallen samen met die van de Provincie Fryslân. De regio bestaat uit 18 gemeenten en kenmerkt zich vooral als rurale regio met een aantal sterke stedelijke kernen, waaronder Leeuwarden, Heerenveen, Drachten en Sneek. Het inwoneraantal bedraagt ongeveer 651.000 personen (CBS, 2021). Daarnaast bestaat een groot deel van de regio uit water in de vorm van een aantal grote meren. Deze meren, in combinatie met de Waddenzee, maken dat de provincie gedurende het hele jaar in trek is bij toeristen die vooral in het zomerseizoen in grote getale in de provincie recreëren. Daarnaast maken vier Waddeneilanden onderdeel uit van de veiligheidsregio.

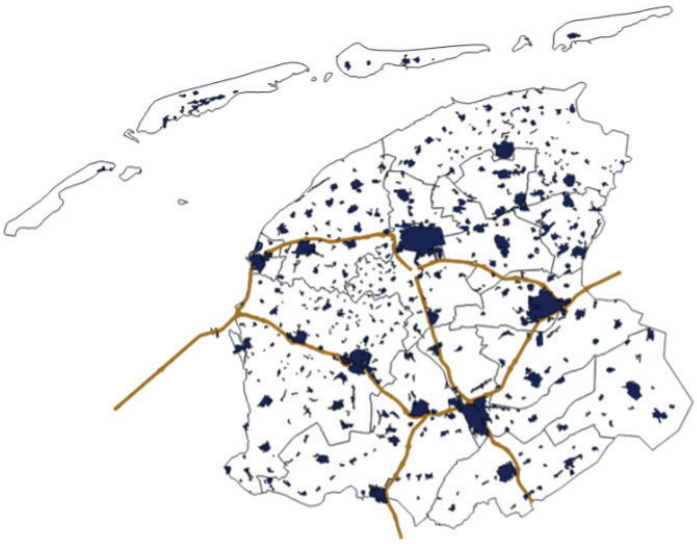

Cyber en connectiviteit

De verwevenheid tussen de fysieke leefomgeving en de digitale wereld neemt elk jaar verder toe. Van telecommunicatie, betalen, verkeer en vervoer en vitale infrastructuur tot elementen in de eigen woning als een slimme cv, tv of koelkast; alles staat met elkaar in verbinding. In 2021 heeft het CSBN (cybersecuritybeeld Nederland) andermaal aangetoond dat gerichte aanvallen op onderdelen van deze digitale wereld het dagelijkse leven ernstig kunnen aantasten. Ransomeware bij grote bedrijven, instellingen (of particulieren) en hacks bij voedingsmiddelentoeleveranciers laten zien hoe makkelijk het is om elementaire processen te onderbreken. Daarnaast vindt steeds vaker diefstal van persoonsgegevens plaats, waardoor inloggegevens of bijvoorbeeld creditcardgegevens in verkeerde handen vallen.

De laatste jaren hebben aangetoond dat het per organisatie verschilt hoe goed deze zijn voorbereid op dergelijke scenario's, en dat meerdere (grote) partijen voor langere tijd niet hebben kunnen werken volgens hun reguliere processen. Dit alles maakt het belang van de digitale veiligheid van overheid, instelling en burger de komende jaren alleen maar groter.

De veiligheidsregio bereidt zich achter de schermen steeds meer en beter voor op deze vaak onzichtbare dreiging en maakt daarbij gebruik van het brede netwerk aan partners, waaronder providers en diverse handreikingen zoals de Handreiking Cybersecuritymaatregelen van de NCSC.

Klimaatverandering

Het klimaat ontwikkelt en verandert continu. In de regio komt extreem weer steeds vaker voor, met bijvoorbeeld grote hoeveelheden neerslag en wateroverlast als gevolg. Een groot deel van de regio ligt onder zeeniveau, waardoor het afvoeren van water en vasthouden van water in drogere perioden belangrijk zijn voor een regio als Fryslân.

De laatste jaren hebben laten zien dat de verandering van het klimaat een steeds grotere druk legt op de hulpdiensten, door grote stormen in de zomer en wateroverlast door hevige regenbuien. Daarnaast speelt ook het fenomeen droogte steeds meer, wat invloed heeft op hittegolven en natuurbranden binnen de regio. Een andere bijkomstigheid van de veranderingen in het klimaat is dat duurzaamheid een steeds grotere rol krijgt binnen onze samenleving. Het toepassen van nieuwe energiebronnen en het vervangen van fossiele brandstoffen gaat met een sneltreinvaart. Dit brengt risico's met zich mee die van invloed kunnen zijn op de fysieke leefomgeving.

Dit alles leidt ertoe dat het thema klimaatverandering op meerdere plekken terug komt in de inventarisatie van risico's, maar ook in de analyse van die risico's. Daarom maakt het deel uit van meerdere scenario's.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Cyberaanvallen tasten zenuwstelsel maatschappij aan

Cybersecuritybeeld Nederland 2021

Het CSBN biedt inzicht in digitale dreigingen, belangen en weerbaarheid. Het accent ligt daarbij op de nationale veiligheid.

De digitale dreiging blijft zich ontwikkelen.

Aanvallen van statelijke actoren en cybercriminelen kunnen organisaties en ketens langdurig schaden.

Ze nemen de tijd om netwerken van slachtoffers binnen te komen en brengen daar vaak langere tijd ongezien in door. Ook cybercriminelen kunnen zorgen voor ontwrichting van de maatschappij. Ze zijn vaak net zo vaardig als statelijke actoren, richten zich ook op vitale processen en werken nauw samen met staten.

Digitale en fysieke wereld zijn onscheidbaar.

Digitale processen vormen het zenuwstelsel van de maatschappij.

Ze zijn onmisbaar voor het ongestoord functioneren van de samenleving. Het niet naar behoren werken van digitale processen heeft een grote impact. Organisaties kunnen hun werk niet doen, persoonsgegevens komen op straat te liggen en voorzieningen kunnen uitvallen.

De weerbaarheid is nog onvoldoende.

Ondanks positieve ontwikkelingen blijkt uit de cyberincidenten die Nederland hebben geraakt dat de weerbaarheid nog niet voldoende is.

Basismaatregelen worden niet voldoende genomen, zoals het gebruik van sterke wachtwoorden en het tijdig patchen van kwetsbaarheden. Daarnaast bestaan er grote verschillen in mate van weerbaarheid tussen bedrijven en organisaties.

Wat betekent dit voor u en uw organisatie?

Gebruik de drie dreigingsscenario's en beantwoord de kernvragen. Ga na of het scenario zich bij uw organisatie kan voordoen, welke voorbereidingen u heeft getroffen en wat u doet als het onverhoopt misgaat.

Het CSBN is een jaarlijkse publicatie van de NCTV en is opgesteld door de NCTV en het NCSC.

Lees het hele CSBN op ***nctv.nl***

Polarisatie van de samenleving

Het hebben van een eigen mening is een groot goed. Dit is ook met reden geborgd in onze Grondwet als het gaat om de vrijheid van meningsuiting (art. 7) en het recht op betogen en demonstreren (art. 9). De afgelopen jaren valt te zien dat mensen, mede door de komst van sociale media, steeds sneller een eigen mening vormen en het niet altijd eens zijn met beslissingen vanuit de overheid of andere instanties. Verschillen tussen opvattingen worden vaker versterkt en uitvergroot in het politiek debat maar zeker ook in de vorm van (anti) corona demonstraties en discussies over het mogelijk onderscheid tussen wel- en niet gevaccineerde personen. Kortom: de maatschappij verandert continu.

Een bijkomend effect hiervan is tijdens de Coronacrisis goed te zien geweest in de vorm dat groepen mensen maatregelen niet accepteren en niet meewerken. Andere minder recente voorbeelden hierin zijn het niet meewerken aan de evacuatie van een gebied dat dreigt te overstromen, verzet tegen bepaalde risicobronnen in de fysieke leefomgeving en mogelijk meer ongeregeldheden tijdens demonstraties.

3. Risicobeeld van Fryslân

Natuurlijke omgeving

Binnen het thema natuurlijke omgeving zijn 5 crisistypen gedefinieerd: overstromingen, natuurbranden, extreem weer, plagen en dierziekten. Op basis van de inventarisatie blijkt dat plagen en dierziekten een relatief beperkte impact zouden hebben op de regio, waar bijvoorbeeld overstromingen - met relatief veel vierkante kilometers binnen het overstromingsgebied - een relatief hoge impact zal hebben op de regio.

Dit maakt dat er voor de crisistypen plagen en dierziekten geen specifieke scenario's worden meegenomen in de risicoanalyse. Voor extreem weer, natuurbranden en overstromingen worden per type wel één of meer scenario's uitgewerkt. Extreem weer en de vele vormen daarvan zullen de komende jaren nadrukkelijk de aandacht houden, omdat recente voorbeelden laten zien dat de frequentie van extreem weer toe lijkt te nemen en ook de impact langzaam groter lijkt te worden. Dit is echter vaak nog heel lokaal, waardoor een plek in het regionaal risicoprofiel nog niet op alle vlakken op zijn plaats is.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Overstromingen	Overstroming vanuit zee	1. Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak vaste land 2. Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak waddeneiland 3. Overstroming uit zee - Defecte sluis Harlingen
		Onderlopen polder	4. Overstroming polder - Bezwijken polderdijk
	Natuurbranden	Bosbrand	5. Natuurbrand
	Extreem weer	Koudegolf, sneeuw en ijzel	6. Koudegolf
		Hittegolf	7. Hittegolf

Gebouwde omgeving

Binnen het thema gebouwde omgeving worden 2 crisistypen gedefinieerd: branden in kwetsbare objecten en instorting van gebouwen en kunstwerken. Voor de regio Fryslân zijn drie scenario's uitgewerkt binnen het crisistype branden in kwetsbare objecten. Het scenario brand in kwetsbare objecten is qua waarschijnlijkheid één stap verhoogd.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Branden in kwetsbare objecten	Brand in gebouw met niet of verminderd zelfredzame personen	8. Brand in kwetsbaar object
		Brand in gebouw met een grootschalige publieksfunctie	9. Brand bij evenement in gebouw
		Brand in dichte binnensteden	10. Brand in dichte binnenstad

Technologische omgeving

Binnen het thema technologische omgeving zijn er 3 crisistypen gedefinieerd: incidenten met brandbare/explosieve stoffen in de open lucht, incidenten met giftige stoffen in de open lucht en kernincidenten. Op basis van de risico-inventarisatie blijkt dat kernincidenten een beperkte mate van relevantie hebben in de regio. Dit maakt dat er in totaal drie scenario's zijn uitgewerkt binnen dit thema, waaronder een scenario voor een explosie bij een stationaire inrichting. Dergelijke scenario's krijgen ook buiten het regionaal risicoprofiel aandacht in de vorm van bijvoorbeeld rampbestrijdingsplannen en vakbekwaamheidsprogramma's binnen de veiligheidsregio.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Incidenten met brandbare/ explosieve stoffen in de open lucht	Incident transport over water	11. Vervuiling Waddenzee *(Nieuw scenario)*
		Incident stationaire inrichtingen	12. Explosie stationaire inrichting
	Incidenten met giftige stoffen in de open lucht	Incident stationaire inrichtingen	13. Toxisch incident inrichting

Vitale infrastructuur

Binnen het thema vitale infrastructuur zijn 6 crisistypen gedefinieerd: verstoring energievoorziening, verstoring drinkwatervoorziening, verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering, verstoring telecommunicatie en ICT, verstoring afvalverwerking en verstoring voedselvoorziening. Meerdere crisistypen zijn relevant binnen dit thema, waardoor er meerdere scenario's zijn opgenomen in de risicoanalyse. Extra aandacht zal de komende jaren uitgaan naar verstoring en uitval van ICT. De laatste jaren laten zien dat incidenten op dit thema steeds verstrekkender gevolgen hebben voor de maatschappij en het functioneren van bedrijven en instellingen. Het scenario uitval spraak- en datacommunicatie is één stap verhoogd in de waarschijnlijkheid.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Verstoring energie-voorziening	Uitval gasvoorzieningen	14. Uitval gasvoorziening
		Uitval elektriciteitsvoorzieningen	15. Uitval elektriciteitsvoorziening
	Verstoring drinkwater-voorziening	Verontreiniging in het drinkwaternet	16. Verontreiniging drinkwater
	Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwater-zuivering	Uitval afvalwaterzuivering	17. Uitval waterzuivering
	Verstoring tele-communicatie en ICT	Uitval voorzieningen voor spraak- en data-communicatie	18. Uitval spraak- en datacommunicatie

Verkeer en vervoer

Binnen het thema verkeer en vervoer zijn 4 crisistypen gedefinieerd: luchtvaartincidenten, incidenten op of onder water, verkeersincidenten op land en incidenten in tunnels. Aangezien er in Fryslân geen tunnels aanwezig zijn is dit laatste type niet relevant. Bij de andere typen geldt dat er steeds een of meerdere incidenttypen relevant zijn en dat daar ook scenario's voor zijn opgesteld. Hierbij is het scenario van een verkeersongeval op de weg nieuw opgenomen in het risicoprofiel. Het scenario voor een luchtvaartincident is aangepast en vernieuwd na overleg met partners.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Luchtvaart-incidenten	Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein	19. Incident bij start of landing op of om luchtvaartterrein *(Nieuw scenario)*
	Incidenten op of onder water	Incident waterrecreatie en pleziervaart	20. Incident waterrecreatie - op groot water
		Incident beroepsvaart (anders dan met gevaarlijke stoffen)	21. Incident beroepsvaart
		Incident waterrecreatie en pleziervaart	22. Incident natuurijs
	Verkeers-incidenten op land	Incident op de weg	23. Incident wegverkeer *(Nieuw scenario)*

Gezondheid

Binnen het thema gezondheid zijn 2 crisistypen gedefinieerd: bedreiging volksgezondheid en ziektegolf. Beide crisistypen zijn relevant binnen dit thema voor de regio, waardoor er meerdere scenario's hiervoor zijn uitgewerkt, waaronder een ziektegolf.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Bedreiging volksgezondheid	Besmettingsgevaar via contactmedia	24. Besmettingsgevaar
		Dierziekten overdraagbaar op mens	25. Dierziekten
	Ziektegolf	Ziektegolf besmettelijke ziekte	26. Ziektegolf

Sociaal-maatschappelijk

Binnen het thema sociaal-maatschappelijk zijn 4 crisistypen gedefinieerd: paniek in menigten, verstoring openbare orde, terrorisme/ ernstige criminaliteit en persoon verward gedrag. Aangezien alle crisistypen als relevant worden gezien zijn er meerdere scenario's binnen dit thema uitgewerkt. Nieuw hierin is het scenario rellen rondom demonstraties. Dit scenario is in de plaats gekomen van ongeregeldheden rondom voetbalwedstrijden. Het scenario aanslag is één stap verhoogd in de waarschijnlijkheid.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Paniek in menigten	Paniek tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties	27. Paniek groot evenement
	Verstoring openbare orde	Rel rondom demonstraties en andere manifestaties	28. Rellen rondom demonstraties of manifestaties *(Nieuw scenario)*
	Terrorisme/ ernstige criminaliteit	Aanslag op plaatsen waar veel mensen bijeenkomen	29. Terreur aanslag
	Persoon verward gedrag	Maatschappelijke onrust	30. Persoon met verward gedrag

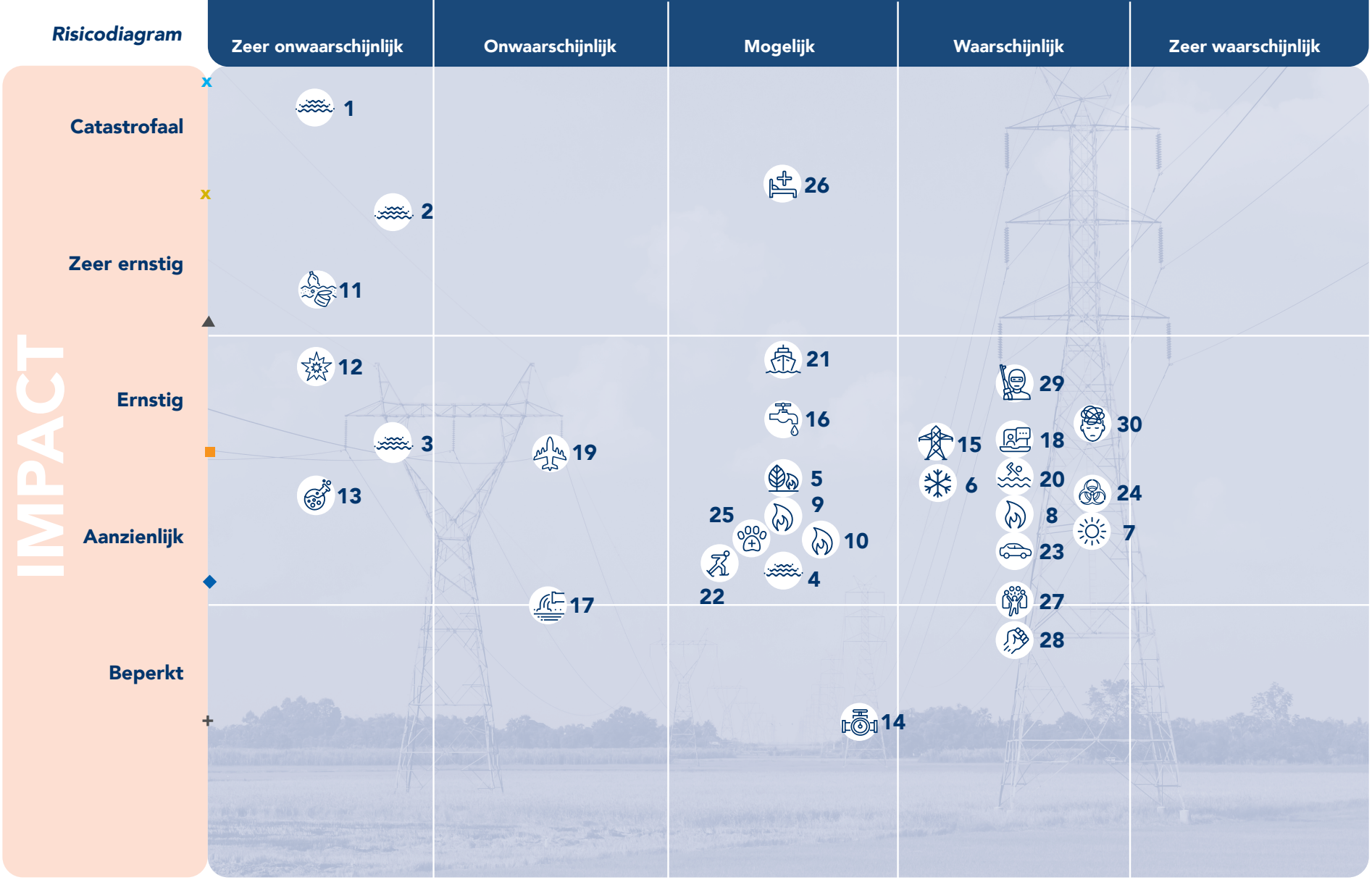

Legenda

1 Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak vaste land
2 Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak wadden-eiland
3 Overstroming uit zee - Defecte sluis harlingen
4 Overstroming polder - Bezwijken polderdijk
5 Natuurbrand
6 Koudegolf
7 Hittegolf
8 Brand bij evenement in kwetsbaar object
9 Brand bij evenement in gebouw
10 Brand in dichte binnenstad
11 Vervuiling *(nieuw scenario)*
12 Explosie stationaire inrichting
13 Toxisch incident inrichting
14 Uitval gasvoorziening
15 Uitval electriciteits-voorziening
16 Verontreiniging drinkwater
17 Uitval waterzuivering
18 Uitval spraak- en data-communicatie
19 Incident bij start of landing op of om luchtvaartterrein *(nieuw scenario)*
20 Incident waterrecreatie - op groot water
21 Incident beroepsvaart
22 Incident natuurijs
23 Incident wegverkeer *(nieuw scenario)*
24 Besmettingsgevaar
25 Dierziekten
26 Ziektegolf
27 Paniek groot evenement
28 Rellen rondom demon-straties of manifestaties *(nieuw scenario)*
29 Terreur aanslag
30 Persoon met verward gedrag

4. Afsluiting

Met de herziening van het regionaal risicoprofiel voor Veiligheidsregio Fryslân is er een nieuw risicoprofiel opgeleverd voor de periode 2022 - 2025. Het vaststellen van dit document voor deze periode wil niet zeggen dat de risico's niet zullen veranderen in de tussentijd. Over de genoemde periode zal er jaarlijks een check op de actuele situatie plaatsvinden. Het opstellen van het beleidsplan veiligheid van Veiligheidsregio Fryslân zal een moment zijn waar het regionaal risicoprofiel nogmaals tegen het licht wordt gehouden en waar nodig wordt aangepast, in overleg met de relevante partners. Hierbij wordt ook gemeenten gevraagd mee te denken over de risicoprioritering als input voor het beleidsplan veiligheid.

Bijlagen

a. Risico-inventarisatie
b. Risicoanalyse
c. Gemeentebeelden
d. Capaciteitenanalyse